

deși la p. 67 folosește denumirea *Fragmente de la Praga*, consacrată în slavistică; *Foița glagolitică macedoneană* (p. 75), *Foițele de la Hilandar* (p. 77); *Foițele de la Zograf* (p. 78), *Foițele lui Undolski* (p. 78), *Foița macedoneană chirilică* (p. 78, 91). Termenul este impropriu, pe deoparte deoarece diminutivul din limba română nu corespunde formei diminutive din alte limbi, ca de pildă rusa, iar pe de altă parte deoarece în marea majoritate a tratatelor se folosesc termenii *foi* sau *fragmente*¹.

În manual s-au strecurat și unele formulări nepotrivite din care cităm: «tipul mixt sau compus, care este un *compromis* între primele două tipuri» (p. 5); «*aluvionile* lingvistice depozitate în ele cu prilejul transcrierii» (p. 78); «toate celelalte substantive masculine care au aparținut odinioară temei în -i au fost *evacuate* din sectorul acestei teme» (p. 157).

O erată ar fi fost foarte necesară și ar fi remediat parțial și lipsa din text a unor cuvinte (de pildă, p. 20, 21, 66, 142, 321 etc.) sau a unor indicații din subsolul paginilor 68, 273, 295.

În manual apar și unele traduceri improprii ale unor termeni sau exemple prin adăugarea sau omisiunea unor cuvinte. Astfel *юныкъ* este tradus «tiberesc» (p. 143); *прихоуомъ* este tradus «noi toți am luat» (p. 285); *сакънъ съ* este tradus «era cerșetor» (p. 296); *широкъ патъ* este tradus «încăpătoare este calea» (p. 293) iar propoziția *ни нматъ дѣити мѣста да чѣтырѣ дѣни* este tradusă «nu va ajunge acolo în patru zile» (p. 285) etc. Autorul pare a nu traduce exemplul sau fragmentul slav vechi citat, ci dă corespondentul din traducerea oficială a Noului Testament, la baza căreia n-a stat textul slav, ci cel în limba greacă.

Scăpările constatate nu micșorează însă utilitatea cursului, care a stîrnit interes atît printre studenți cit și printre specialiști.

LUCIA DJAMO

V. P. BESEDINA-NEVZOROVA, *Старославянский язык*, Editura Universității din Harkov, 1962, 360 p.

Patrimoniul slavisticii s-a îmbogățit în ultimul timp cu o merituoasă contribuție la studiul limbii slave vechi.

Autoarea expune în prefața manualului (p. 2) punctul său de vedere în legătură cu rolul slavei vechi în cadrul studiilor de slavistică. Considerînd cursul de slavă veche ca un curs pregătitor, introductiv în studiul istoriei limbilor slave, Besedina-Nevzorova prezintă și unele cunoștințe de bază ale gramaticii comparate a limbilor slave. Manualul cuprinde: introducere, fonetică și morfologie.

În *Introducere* (p. 3—29) autoarea expune noțiuni sumare despre limba slavă veche, limba slavă comună, limbile slave moderne și relațiile dintre limbile slave și alte limbi indo-europene.

Capitolul I (p. 30—109), intitulat *Structura fonetică a limbii slave vechi și formarea ei*, cuprinde prezentarea foneticii slavei vechi privită comparativ cu cea a limbilor slave moderne și a limbii slave comune și cu referiri la alte limbi indo-europene. Capitolul de fonetică se impune printr-o mare bogăție de exemple bine selecționate și prin reliefarea evoluției istorice a fonetismului slav, care, în majoritatea manualelor, este tratată mai sumar.

Capitolul al II-lea (p. 100—203) este consacrat *declinării nominale*. Declinarea substantivelor este expusă pe teme: a) vocalice și b) consonantice. Flexiunea temelor principale în *-o/ *-jo, *-a/ *-ja și *-i este precedată de o interesantă expunere despre modul de formare al substantivelor încadrate în aceste teme.

Pronumele este expus în două tipuri de declinare: a) personale și reflexive și b) nepersonale.

În cadrul morfologiei, merită să fie relevată prezentarea numeralului în comparație cu cel din limbile slave moderne. Autoarea se oprește la explicarea originii rădăcinilor și a temelor numeralelor de la 1—10, precum și a lui *сѣтъ* și *тысящи* cu referiri la alte limbi indo-europene.

¹ Vezi de pildă A. Leskien, *Handbuch*, p. V; Stanisław Słojński, *op. cit.*, p. 9; K. Horálek, J. Kurz, A. Dostál, *op. cit.*, p. 22—24; K. Mircev, *Старобългарски език*, Sofia, 1954, p. 11.